

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת צביקה פוגל

פ/4531/25

הצעת חוק העונשין (תיקון – נשק לפגיעה המונית), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 144 בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 144 –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) המחזיק חמישה נשקים או יותר, או המחזיק 1,000 פריטי תחמושת או יותר, בלא רשות על פי דין להחזקתם, דינו – מאסר חמש עשרה שנים."

(2) אחרי סעיף קטן (ב3) יבוא:

"(ב4) (1) המחזיק נשק לפגיעה המונית בלא רשות על פי דין להחזקתו, בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בביטחון המדינה, או סיכון ממשי לשלום הציבור, דינו – מאסר חמש עשרה שנים;

(2) ביצע אדם עבירה לפי סעיף קטן (ב), והיה הנשק נשק לפגיעה המונית או שעבירה כאמור בוצעה בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בביטחון המדינה, או סיכון ממשי לשלום הציבור, דינו – מאסר חמש עשרה שנים."

(3) בסעיף קטן (ג), אחרי ההגדרה "חלק מהותי בנשק" יבוא:

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

"נשק לפגיעה המונית" – טיל לאו M72, טיל נגד טנקים, מטול RPG-7, מטול רימוני נפץ, לבנת חבלה, מכונת יריה, רימון רסס, רחפן נפץ או כלי יריה צבאי, כהגדרתו בחוק כלי היריה, התש"ט-1949²."

(4) בסעיף קטן (ז), במקום "סעיף קטן (א) רישה, (ב) רישה, (ב2) או (ב3) רישה" יבוא "סעיף קטן (א) רישה, (א1), (ב) רישה, (ב2), (ב3) רישה או (ב4)", ואחריו יבוא:

"(1) (1ז) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (ב4)(2), יחייב בית המשפט את הנאשם, בנוסף לכל עונש אחר, בתשלום קנס שלא יפחת מעשרים אלף שקלים חדשים;

(2) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (ב2), יחייב בית המשפט את הנאשם, בנוסף לכל עונש אחר, בתשלום קנס שלא יפחת משלושים אלף שקלים חדשים;

(3) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים קטנים (א1), (ב3) או (ב4)(1), יחייב בית המשפט את הנאשם, בנוסף לכל עונש אחר, בתשלום קנס שלא יפחת משבעים אלף שקלים חדשים."

(5) אחרי סעיף קטן (1ג) יבוא:

"(2ג) לעניין סעיף זה, צולם אדם מחזיק נשק, רואים את האדם כמחזיק הנשק, או כרוכש, נושא או מוביל נשק, לפי העניין, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר."

(6) בסעיף קטן (ח), במקום "סעיף קטן (ב1)" יבוא "סעיפים קטנים (א1), או (ב4)(1)";

(7) בסעיף קטן (ט), במקום "סעיף קטן (ב2)" יבוא "סעיפים קטנים (א1), (ב2) או (ב4)(1)".

² ס"ח התש"ט, עמ' 143.

דברי הסבר

בשנים האחרונות מתמודדת החברה הישראלית מול גל של פשיעה אלימה, הנובעת בעיקר מהתעצמות ארגוני הפשיעה בחברה הערבית. פשיעה זו התעצמה נוכח ריבוי תופעות של החזקת אמצעי לחימה בלתי חוקיים, וירי במקום מגורים. כפי שנכתב בדברי ההסבר להצעה בקריאה טרומית של תיקון מס' 140 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין): "האלימות הגוברת גורמת לעליית הביקוש לנשק בלתי חוקי בקרב עבריינים. נשק זה מגיע לגורמים פליליים וארגוני פשע שמחזיקים וסוחרים בו למטרות פליליות. כמו כן, הזמינות הגבוהה של נשק בלתי חוקי, מגבירה את הסיכון שיעשה בו שימוש לצורך ביצוע עבירות פליליות ואף למטרות פיגועי טרור".

בדו"ח המלצות ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, הוערך כי מוחזקים בחברה הערבית עשרות ומאות אלפים של כלי נשק לא חוקיים (עמ' 22 לדו"ח). הוועדה קבעה כי זמינותו של נשק לא חוקי מהווה גורם מרכזי בתמונת הפשיעה, כאשר ריבוי הנשק והשימוש התכוף בו לביצוע עבירות בתוך המשפחה או כדי לחסל חשבונות עם יריבים, משפיע על היעדר ביטחון אישי, מה שמגביר את המוטיבציה להחזקת נשק חם גם על ידי אנשים נורמטיביים, כך שנוצר "מעגל שוטה" שגם הוא עלול להביא לגידול מתמשך בהתחמשות ובמספר מקרי הירי, גם כנגד חפים מפשע (עמ' 30 לדו"ח). הניסיון של מערכות הביטחון ואכיפת החוק בישראל מלמד, שהנשק המצוי בכמויות רבות איננו רק מהסוג שמיועד מעצם טיבו ל"הגנה עצמית", אלא כולל גם כלי נשק המאפשרים פגיעה במספר גדול של בני אדם – לרבות, כלי נשק אוטומטיים, רחפנים עם יכולת נשיאת מטעני נפץ, רימוני רסס, לבנות חבלה, רקטות, מטולי רימונים, נשק חוזר שריון ועוד. ארגוני הפשיעה מחזיקים בכלי נשק מהסוג הזה ומפעילים אותם במסגרת סכסוכים ביניהם או נגד גורמים אחרים, ועלולים להחליט ברגע להפנות את הנשקים האלו כלפי אזרחים ישראלים ואף כלפי גורמי אכיפת החוק.

במיוחד לאחר אירועי השבעה באוקטובר 2023, חשוב להתייחס לנשק מהסוג הזה, שהוא נשק לפגיעה המונית, המצוי בכמויות רבות בידי עבריינים וארגוני פשיעה, כאל סיכון לביטחון המדינה ולשלום הציבור. הותרת הסיכון כפי שהוא ללא טיפול בו, תעמיד את אזרחי המדינה בסכנת חיים ממשית.

לפיכך מוצע להגדיר בחוק העונשין "נשק לפגיעה המונית" שהחזקה שלו, ייצור, ייבוא, ייצוא או סחר בו בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בביטחון המדינה או סיכון ממשי לשלום הציבור גוררת ענישה מחמירה של 15 שנות מאסר, וכן עונש מינימום של רבע מהעונש המירבי שנקבע לאותן עבירות. במקביל, מוצע להחמיר ענישה על החזקה של כלי נשק שאינם נשק לפגיעה המונית, אך מוחזקים בכמות גדולה יחסית, ולקבוע שגם דינה 15 שנות מאסר.

בנוסף מוצע, כי במקרה שאדם הורשע בעבירות של נשק לפגיעה המונית, החזקה מרובה של נשקים או בעבירות של ייצור, ייבוא, ייצוא סחר בנשק, או מכירת נשק לאדם שאינו רשאי על פי דין להחזיק בו, כל אלה בנשק שאינו מיועד לפגיעה המונית, בית המשפט יחייב אותו בנוסף לכל עונש אחר, בתשלום קנס כספי של לפחות 20,000–70,000 שקלים חדשים, בהתאם לסוג העבירה. עוד מוצע כי אדם שהורשע בעבירות של נשק לפגיעה המונית, בית המשפט יצווה על חילוט רכוש ששימש או נועד לשמש לביצוע העבירה או שהושג כתוצאה מביצוע העבירה. בנוסף, בעבירות אלה ובעבירה של ייצור, ייבוא, ייצוא או סחר בנשק בלא רשות על פי דין, מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי לקבוע כי הנידון ניהל אורח חיים המבוסס על שימוש בתקבולי עבירה.

יצוין כי סעיף 45 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016, שחל על סעיף 144 לחוק העונשין, יחול גם על התיקונים האמורים, כך שהוראות חוק המעצרים יחולו על עצור החשוד בביצוע עבירות אלה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)